

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра облікових технологій та оподаткування

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

для студентів першого бакалаврського рівня підготовки

Львів – 2022

Завдання та методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів першого бакалаврського рівня підготовки усіх форм навчання спеціальностей 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 023 «Соціальне забезпечення» / Уклад. В.С. Рудницький, Т.І. Хомуляк, О.В. Дубіль. – Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2022. – 41 с.

Укладачі: В.С.Рудницький, доктор економічних наук, професор
Т.І. Хомуляк, кандидат економічних наук, доцент
О.В. Дубіль, кандидат економічних наук

Рецензенти: Бачинський В.І., к.е.н., професор, професор кафедри обліку,
контролю, аналізу та оподаткування
Львівського торговельно-економічного
університету

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри облікових технологій та
оподаткування

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Плани практичних (семінарських) занять	6
Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.....	6
Тема 2. Бухгалтерський баланс	8
Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	13
Тема 4. Оцінювання та калькуляція	17
Тема 5. Документація та інвентаризація.....	17
Тема 6. Облікові реєстри. Техніка, форми та організація обліку на підприємствах.....	17
Тема 7. Облік необоротних активів	18
Тема 8. Облік запасів.....	21
Тема 9. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості	22
Тема 10. Облік фінансових інвестицій	25
Тема 11. Облік власного капіталу	26
Тема 12. Облік зобов'язань і розрахунків з оплати праці	27
Тема 13. Облік витрат діяльності	30
Тема 14. Облік доходів і фінансових результатів	32
Тема 15. Фінансова звітність	33
Перелік питань з дисципліни «Бухгалтерський облік».....	35
Список рекомендованих джерел	38

ВСТУП

Дисципліна «Бухгалтерський облік» займає одне з провідних місць у підготовці студентів за спеціальностями «Економічна кібернетика та бізнес-аналітика», «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент персоналу», «Соціальне забезпечення». Основна мета дисципліни це набуття студентами теоретичних основ і практичних навиків з питань теорії бухгалтерського обліку.

Основне завдання дисципліни – розуміння студентами суті господарського обліку, його видів, змісту предмета і методу; змісту бухгалтерського балансу, рахунків бухгалтерського обліку та відображення на них господарських операцій, оцінки і калькуляції в системі бухгалтерського обліку. Студенти повинні добре володіти питаннями класифікації рахунків бухгалтерського обліку та основ бухгалтерської звітності.

Питання теорії бухгалтерського обліку тісно пов'язані з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і є базовими для вивчення інших спеціальних курсів.

Мета дисципліни – формування теоретичних та практичних знань і навиків з бухгалтерського обліку.

Завдання дисципліни – засвоєння з метою практичного використання сукупності конкретних методів і прийомів ведення обліку та складання звітності, що ґрунтуються на загальновизнаних принципах бухгалтерського обліку, відображення господарських операцій підприємств згідно вимог чинних нормативних актів.

Методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи розроблені відповідно до навчальної програми з дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів напрямів підготовки «Управління персоналом та економіка праці», «Економічна кібернетика», «Фінанси і кредит».

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень

навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання студентами завдань сформульованих відповідно до методичних рекомендацій.

Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, набуття умінь і навиків, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань, їх обговорення, перевірка та оцінювання.

Самостійна робота – це специфічний вид організації навчання, який є основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Вона включає вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного вивчення.

У ході самостійної роботи студенти опрацьовують лекційний матеріал, законодавчу та нормативну базу, рекомендовану літературу, згідно визначеного плану.

Самостійна робота є невід'ємним елементом навчального процесу і результати перевірки завдань враховуються при поточному контролі знань з дисципліни «Бухгалтерський облік».

Контроль за роботою студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання результатів усних і письмових відповідей, перевірки самостійної роботи, проведення тестів, контрольних робіт.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

1. Види обліку та їх характеристика.
2. Завдання та принципи побудови бухгалтерського обліку.
3. Предмет бухгалтерського обліку та його об'єкти.
4. Поняття господарських засобів та джерел їх утворення.
5. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.

Література: 1, с. 11 – 76; 2, с. 9 – 23; 3, с. 9 – 32; 4, с. 5 – 29; 5 – 13; 22; 23; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 1. Склад господарських засобів (активів) і джерел їх формування (капіталу і зобов'язань) на підприємстві «Галичина» подано у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Господарські засоби та джерел їх формування ТзОВ «Галичина»

№ З/п	Склад господарських засобів та джерел їх формування	Сума, грн
1	2	3
1	Трактори	56000
2	Заборгованість працівникам з оплати праці	2590
3	Тара	2140
4	Статутний капітал	402250
5	Гроші на поточному рахунку	1540
6	Земельна ділянка	42000
7	Заборгованість підзвітних осіб	145
8	Будматеріали	650
9	Векселі отримані	3100
10	Нерозподілений прибуток	1400
11	Автобус	35000
12	Приміщення адміністрації	42170
13	Заборгованість нафтопереробному заводу за отримане паливо	17240
14	Склад	31100
15	Цегла	1890
16	Товари для реалізації	2710
17	Їдальня	5190
18	Заборгованість бюджету за податками	550
19	Електрообладнання	3940
20	Гараж	71070

21	Заборгованість покупців	2180
22	Багаторічні насадження	3150
23	Готівка в касі	360
24	Додатковий капітал	15915
25	Заборгованість органам соціального страхування	930
26	Комп'ютери	3020
27	Короткострокові кредити банку	8000
28	Запчастини	490
29	Векселі видані	4150
30	Заборгованість інших дебіторів	2160
31	Автонавантажувач	4140
32	Резервний капітал	840
33	Незавершене виробництво	2140
34	Малоцінні і швидкозношувані предмети	1410
35	Заборгованість іншим постачальникам	16120
36	Нематеріальні активи	280
37	Магазин	52000
38	Бензин А-92	2530
39	Заборгованість за отримані запчастини	710
40	Виробничі будівлі	98190

Завдання 1.1. Згрупувати зазначені об'єкти на активи, зобов'язання та капітал.

Групування подати в таблиці 1.2:

Таблиця 1.2

Групування статей балансу

№ З/п	Господарські засоби та джерел їх формування	Сума, грн.	
		Активи	Пасиви

Завдання 1.2. Згрупувати господарські засоби і джерела їх формування за схемою, наведеною у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Балансова схема групування ресурсів підприємства

Активи	Сума, грн.	Пасиви	Сума, грн.
Необоротні активи		Капітал	
1. Нематеріальні активи		1. Статутний капітал	
2. Основні засоби		2. Пайовий капітал	
3. Довгострокові фінансові інвестиції		3. Додатковий капітал	
		4. Резервний капітал	
Оборотні активи		5. Цільове фінансування	
1. Запаси:		6. Прибуток нерозподілений	
а) виробничі запаси;			
б) малоцінні і швидкозношувані		Зобов'язання	

предмети; в)тварини на вирощуванні і відгодівлі; г)незавершене виробництво; д)готова продукція; е)товари. 2. Дебіторська заборгованість: а)за товари, роботи і послуги; б)підзвітних осіб; в)інших дебіторів. 3. Грошові кошти: а)грошові кошти в касі; б)грошові кошти на рахунках в банку.		1.Кредити банків(коротко- і довгострокові) 2.Векселі видані 3.Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги 4.Поточні зобов'язання за розрахунками: а)з оплати праці; б)за податками і платежами; в)зі страхування. 5. Інші поточні зобов'язання	
Разом		Разом	

Тема 2. Бухгалтерський баланс

1. Бухгалтерський баланс: структура і зміст.
2. Зміни в балансі, обумовлені господарськими операціями.
3. Види та значення балансу.

Література: 1, с. 76 – 92; 2, с. 23 – 35; 3, с. 38 – 40; 4, с. 29 – 40; 5 – 13; 22 – 24; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 2.1. Скласти бухгалтерський баланс (табл. 2.2) за наявними даними підприємства «Галичина» на 1 січня 2010 року (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Господарські засоби та джерела їх утворення ТзОВ «Галичина» станом на 1 січня 2010 року

№ З/п	Активи, зобов'язання і капітал	Сума, грн.
1	Нематеріальні активи (первісна вартість)	960
2	Резервний капітал	1750
3	Основні засоби(первісна вартість)	251480
4	Розрахунки з бюджетом за податками і платежами	1680
5	Готова продукція	4570
6	Нерозподілений прибуток	1210
7	Розрахунки зі страхування	1250
8	Розрахунки з покупцями та замовниками за товари і послуги	6210
9	Цільове фінансування	470
10	Каса (в національній валюті)	250
11	Рахунки в банках (в національній валюті)	1850

12	Короткострокові позики	3900
13	Знос основних засобів	80940
14	Розрахунки з іншими дебіторами	3510
15	Статутний капітал	118120
16	Витрати майбутніх періодів	250
17	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	9780
18	Виробничі запаси	7230
19	Розрахунки з оплати праці	3210
20	Тварини на вирощуванні й відгодівлі	18910
21	Пайовий капітал	59060
22	Виробництво (незавершене)	250
23	Векселі видані	12510
24	Додатковий капітал	1590

Таблиця 2.2.

Форма балансу підприємства
АКТИВ

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

ПАСИВ

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( ) ( )	
Вилучений капітал	1430	( ) ( )	
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Завдання 2.2. Визначити зміни в балансі під впливом господарських операцій (табл. 2.3) та відобразити їх у таблиці 2.4. (в графах зазначати назву статті, в якій відбулися зміни, суму та тип змін):

Таблиця 2.3.

Зміст господарських операцій за поточний місяць

Господарські операції на підприємстві за липень	Сума, грн.
1. Відпущена на виробництво продукції сировина	21400
2. Надійшла на поточний рахунок заборгованість від покупців	35400
3. Одержано в касу з поточного рахунка	35900
4. Виплачено з каси заробітну плату працівникам	35000
5. Погашено з поточного рахунка позику	23000
6. Відвантажено покупцям готову продукцію	29500
7. Одержана з виробництва готова продукція	32580
8. Нарахована заробітна плата працівникам за виготовлення продукції	34600
9. Утримано із заробітної плати прибутковий податок	5250
10. Перераховано з поточного рахунка заборгованість постачальникам	24230
11. Видано з каси під звіт готівку на господарські потреби	640
12. Надійшли на підприємство різні матеріали від постачальників	9500
13. Повернено в касу підзвітною особою залишок невикористаного авансу	115
14. Надійшла на поточний рахунок короткострокова позика банку	40000
15. Витрачено підзвітною особою на виробничі потреби	525
16. Перераховано з поточного рахунка податки в бюджет	5950
17. Здано готівку з каси на поточний рахунок	900
18. Нараховано податок з прибутку	23500

Таблиця 2.4.

Типи змін у балансі

№ операції	Зміни в балансі								Тип змін
	Актив				Пасив				
	Збільшення		Зменшення		Збільшення		Зменшення		
	стаття	сума, грн.	стаття	сума, грн.	стаття	сума, грн.	стаття	сума, грн.	
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									

Завдання 2.3. Є дані за господарськими засобами станом на 1 липня (табл. 2.5).

Також подано зміст господарських операцій за III-квартал (табл. 2.6).

Необхідно скласти баланс на 1 липня (табл. 2.7), відобразити зміни в балансі під впливом господарських операцій (табл. 2.8) та на їх основі скласти баланс на 01 вересня (табл. 2.9).

Таблиця 2.5.

Активи, зобов'язання і капітал станом на 1 липня

Вид господарських засобів	грн.
Основні засоби	162430,00
Статутний капітал	421200,00
Виробничі запаси	80140,00
Короткострокові кредити	16500,00
Заборгованість покупців	80180,00
Готова продукція	60850,00
Готівка в касі	290,00
Заборгованість постачальникам	12980,00
Кошти на поточному рахунку	90650,00
Прибуток нерозподілений	75400,00
Заборгованість підзвітних осіб	490,00
Заборгованість бюджету за податками і платежами	19500,00
Незавершене виробництво	74140,00
Заборгованість працівникам з оплати праці	3590,00

Таблиця 2.6.

Зміст господарських операцій за III квартал

Господарські операції за III-квартал	Сума, грн.
1. За рахунок прибутку утворено резервний капітал	12000
2. Одержано від постачальників сировину	18500
3. За рахунок одержаної позики банку погашено заборгованість перед постачальниками	4000
4. Надійшла готівка в касу в погашення заборгованості покупців	5250
5. Нараховано заробітну плату працівникам на виробництві	21200
6. Утримано із заробітної плати прибутковий податок	3180
7. Перераховано з поточного рахунку податки в бюджет	19500

Таблиця 2.7

Баланс на 1 липня

АКТИВ			ПАСИВ		
№ З/п	Назва статті	Сума	№ З/п	Назва статті	Сума

	БАЛАНС			БАЛАНС	
--	---------------	--	--	---------------	--

Таблиця 2.8

Зміни в балансі за III-квартал

Назва статті	Сума на 1 липня	Зміни за III-квартал, +,-, грн.	Сума на 1 вересня

Таблиця 2.9

Баланс на 1 вересня

АКТИВ			ПАСИВ		
№ з/п	Стаття	Сума	№ з/п	Стаття	Сума
	БАЛАНС			БАЛАНС	

Тема 3.**Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис**

1. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення та будова.
2. Подвійний запис, його сутність і значення.
3. Синтетичні та аналітичні рахунки, їхній взаємозв'язок.
4. Узагальнення даних поточного обліку.
5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
6. План рахунків бухгалтерського обліку.

Література: 1, с. 92 – 116; 2, с. 35 – 63; 3, с. 45 – 57; 4, с. 40 – 62; 5 – 13; 22; 58; 62; 63; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 3.1. Дано залишки на синтетичних рахунках підприємства на 1 травня 2010 року (табл. 3.1). Підприємство здійснило наступні операції у травні місяці (табл. 3.2). Необхідно відкрити потрібні синтетичні рахунки, відобразити на них вказані операції та визначити кінцеве сальдо.

Таблиця 3.1

Залишки на синтетичних рахунках підприємства

№ З/п	Назви рахунків	Сума, грн.
1	Основні засоби	420150
2	Виробничі запаси	54520
3	Виробництво (незавершене)	18150
4	Готова продукція	6210
5	Каса	260
6	Рахунки в банках	13740
7	Розрахунки з покупцями	4570
8	Статутний капітал	497320
9	Короткострокові кредити	5000
10	Розрахунки з постачальниками	7140
11	Розрахунки за податками і платежами	1230
12	Розрахунки з страхування	1040
13	Розрахунки з оплати праці	3120
14	Прибуток нерозподілений	2750

Таблиця 3.2

Господарські операції за травень

№ З/п	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1.	Надійшли на склад матеріали від постачальників	2180		
2.	Відпущено зі складу матеріали на виробництво	3160		
3.	Нараховано заробітну плату робітникам на виготовлення продукції	7250		
4.	Отримано з поточного рахунка готівку в касу для виплати зарплати	7120		
5.	Утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб	1068		
6.	Надійшла на поточний рахунок заборгованість від покупців	2150		
7.	Видано з каси заробітну плату	7120		
8.	Отримано з виробництва готову продукцію	4530		
9.	Видано з каси готівку підзвітній особі	60		
10.	Витрачено підзвітною особою на придбання запасів	55		
11.	Внесено в касу підзвітною особою залишок невикористаного авансу	5		
12.	Надійшла на поточний рахунок короткотермінова позика банку	4000		
13.	За рахунок прибутку утворено резервний капітал	1300		
14.	Перераховано з поточного рахунка:			
	а) заборгованість постачальникам	2790		
	б) податки за бюджет	1230		

Завдання 3.2. На підставі даних завдання 3.1. скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Оборотно-сальдова відомість за синтетичними рахунками

№ З/п	Назви рахунків	Сальдо початкове		Оборот за місяць		Сальдо кінцеве	
		Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6	7	8

Завдання 3.3. Вивчення взаємозв'язку синтетичних та аналітичних рахунків.

Маємо залишки за синтетичними (табл. 3.4) і аналітичними (табл. 3.5 – 3.7) рахунками, а також зміст господарських операцій за місяць (табл. 3.8). Необхідно відобразити кореспондуючі рахунки за операціями у таблиці 3.8 та заповнити оборотно-сальдові відомості за синтетичними та аналітичними рахунками за зразком попереднього завдання (табл.3.3).

Таблиця 3.4

Залишки на синтетичних рахунках на початок місяця

№ З/п	Рахунок	Сума, грн.
1	Основні засоби	590160
2	Виробничі запаси	8760
3	Виробництво	9520
4	Готова продукція	7310
5	Каса	180
6	Рахунки в банках	4510
7	Розрахунки з різними дебіторами	60
8	Розрахунки з покупцями	6570
9	Статутний капітал	425240
10	Пайовий капітал	183420
11	Розрахунки з постачальниками	7240
12	Розрахунки за податками і платежами	1380
13	Розрахунки з оплати праці	3430
14	Короткотермінові кредити	4500
15	Прибуток (нерозподілений)	1860

Таблиця 3.5

Залишки на аналітичному рахунку до синтетичного рахунку «Виробничі запаси»

№ З/п	Назва аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
----------	-------------------------------	-------------------	-----------	---------------	---------------

1	Бензин	кг	968,42	7,60	7360
2	Дизельне паливо	кг	279,2	4,80	1340
3	Масло моторне	кг	15	4,00	60
	Разом	х	х	х	

Таблиця 3.6

Залишки на аналітичному рахунку до синтетичного рахунку «Розрахунки з постачальниками»

№ З/п	Постачальники	Сума заборгованості, грн.
1	Автозаправка	3030
2	Нафзавод	4210
	Разом	7240

Таблиця 3.7

Залишки на аналітичному рахунку до синтетичного рахунку «Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами»

№ З/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Сума, грн.
1	Петренко Л.Б.	25
2	Карплюк О.Р.	35
	Разом	60

Разом

Таблиця 3.8

Господарські операції за поточний місяць

№ З/п	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1.	Надійшов на поточний рахунок короткостроковий кредит банку	14500		
2.	Одержано в касу з поточного рахунка	3150		
3.	Виплачена з каси зарплата робітникам	3150		
4.	Перераховано з поточного рахунка автозаправці	3030		
5.	Одержано від нафтозаводу: бензин 6000 кг за ціною 7,60 грн. дизельне паливо 3000 за ціною 6,40 грн. Разом (суми визначити самостійно)			
6.	Надійшло на поточний рахунок в погашення дебіторської заборгованості від покупців	6570		
		8410		
7.	Отримано з автозаправки: бензин 3000 кг за ціною 7,60 грн. мастило моторне 30 кг за ціною 4,00 грн.	?		
8.	Перераховано з поточного рахунка нафтозаводу	4210		

9.	Витрачено на виробничі потреби підзвітними особами: Петренком О.Б. Карплюком О.Р. Разом	32 35 67		
10.	Одержана з виробництва готова продукція	1690		
11.	Нараховано оплату праці працівникам на виробництві	5120		
12.	Утримано з оплати праці податок з доходів фізичних осіб	780		
13.	Витрачено на виробництво: бензин 8100 кг дизельне паливо 4200 кг Разом (суму визначити)	?		
14.	Видано з каси під звіт Карплюку О.Р.	40		
15.	Погашено з поточного рахунка короткострокову позику банку	5500		

Тема 4. Оцінювання та калькуляція

1. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку.
2. Оцінка об'єктів обліку та її види.
3. Методи визначення фактичної собівартості.
4. Калькулювання як елемент методу бухгалтерського обліку.

Література: 1, с. 70 – 75, 250 - 258; 2, с. 16 – 21; 3, с. 16 – 17, 70 - 74; 4, с. 10 – 11, 21 – 29; 10; 11; 38; 39.

Тема 5. Документація та інвентаризація

1. Документація як спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку.
2. Класифікація документів.
3. Порядок прийняття, перевірки та обробки документів.
4. Інвентаризація, її види та значення.

Література: 1, с. 161 – 197; 2, с. 65 – 73; 3, с. 32 – 45; 4, с. 65 – 115; 5 – 13; 22; 58.

Тема 6. Облікові регістри. Техніка, форми та організація обліку на підприємствах.

1. Поняття про облікові регістри та їх класифікація.
2. Форми бухгалтерського обліку.
  - a. Меморіально – ордерна форма
  - b. Журнально – ордерна форма
  - c. Проста та спрощена форми обліку
  - d. Автоматизована форма обліку

Література: 1, с. 161 – 197; 2, с. 65 – 73; 3, с. 32 – 45; 4, с. 65 – 115; 5 – 13; 22; 58.

Тема 7.

Облік необоротних активів

1. Поняття, оцінка та види основних засобів.
2. Облік надходження основних засобів.
3. Нарахування та облік амортизації.
4. Облік витрат на поліпшення та утримання основних засобів.
5. Облік вибуття основних засобів.

Література: 2, с. 175 – 205; 3, с. 67 – 117; 4, с. 290 – 452; 5 – 13; 21; 29.

Практичні завдання

Завдання 6.1. Школа придбала шкільний автобус за 20000 грн. Річна норма його амортизації – 20 %. Ліквідаційну вартість автобуса визначено в сумі 2000 грн.

Завдання: розрахувати річну суму амортизації та залишкову вартість автобуса застосовуючи прямолінійний метод, з розрахунку його експлуатації впродовж 5 років, результати подати у вигляді таблиці 6.1.

Таблиця 6.1.

Нарахування амортизації шкільного автобуса

Показники	Початкова вартість	Річна сума амортизації	Нагромаджений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1-го року				
Кінець 2-го року				
Кінець 3-го року				
Кінець 4-го року				
Кінець 5-го року				

Завдання 6.2. Вартість придбаного легкового автомобіля 20000 грн, ліквідаційна вартість відсутня. Річна норма амортизації – 20%. Заплановане використання автомобіля 5 років. Потрібно розрахувати знос автомобіля із застосуванням методу прискореної амортизації та відобразити всі розрахунки у вигляді таблиці 6.2.

Таблиця 6.2.

Нарахування амортизації автомобіля

Показники	Початкова вартість	Річна сума амортизації	Нагромаджений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1-го року				
Кінець 2-го року				
Кінець 3-го року				
Кінець 4-го року				
Кінець 5-го року				

Завдання 6.3. Гуртове підприємство придбало фургон вартістю 40000 грн, з розрахунку його корисної експлуатації впродовж 5 років і визначило ліквідаційну вартість 4000 грн. Необхідно розрахувати амортизацію фургону з застосуванням методу суми цифр років експлуатації (кумулятивний метод) та подати розрахунки у вигляді таблиці 6.3.

Таблиця 6.3.

Нарахування амортизації фургону

Показники	Початкова вартість	Річна сума амортизації	Нагромаджений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1-го року				
Кінець 2-го року				
Кінець 3-го року				
Кінець 4-го року				
Кінець 5-го року				

Завдання 6.4. Приватна броварня закупила обладнання з виготовлення корків, з гарантійним обсягом випуску 90000 тис. шт. Компанія планує застосовувати це обладнання з наступним навантаженням (Табл. 6.4). Вартість обладнання складає 20 000 грн, ліквідаційну вартість визначено в 2000 грн. Завдання: необхідно здійснити розрахунок амортизації й нагромадженого зносу застосовуючи метод амортизації за кількістю випущеної продукції, з розрахунку 5-ти річного застосування обладнання. Результати подати у вигляді таблиці 6.4.

Таблиця 6.4.

Нарахування амортизації обладнання

Показники	Початкова вартість	Обсяг випуску	Річна сума амортизації	Нагромаджений знос	Залишкова вартість
Дата придбання	20 000	-	-	-	20 000
Кінець 1-го року		20 000			
Кінець 2-го року		30 000			
Кінець 3-го року		10 000			
Кінець 4-го року		20 000			
Кінець 5-го року		10 000			

Завдання 6.5. За поточний місяць на ділянці обліку основних засобів відбулись такі господарські операції (табл.6.5):

Таблиця 6.5

Господарські операції за місяць

№ З/п	Зміст операції	Сума, грн
1.	Від постачальника надійшли основні засоби готові до використання	16570
2.	Одержано від постачальників станок, який необхідно встановити	7350
3.	Витрачено будівельні матеріали на його встановлення	1380
4.	Нараховано зарплату за встановлення станка	640
5.	Оплачено підряднику за його запуск	450
6.	Оприбутковується встановлений станок (суму визначити)	
7.	Нараховано знос на будівлі і обладнання виробничих приміщень	3870
8.	Нараховано знос на приміщення офісу фірми	4580
9.	Списано непридатні до експлуатації основні засоби	2130

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій за місяць, відкрити потрібні рахунки та відобразити на них операції поточного місяця і визначити кінцеве сальдо.

Завдання 6.6. Підприємство придбало мікроавтобус «Тойота» у дилерському автомагазині вартістю 160000 грн. Витрати з доставки транспортного засобу до автопарку підприємства становили: пальне – 200 грн.; зарплата водія Петренка О.В. – 350 грн. Приймання та огляд мікроавтобуса здійснила комісія у складі завідувача автопарку Іванова О.П. та інженера Сидорова І.І. призначена наказом № 105 від 10.03.2010р. Комісією встановлено справність та відповідність технічним вимогам об'єкта основних засобів та можливість його постановки на облік. Встановлено річну норму амортизації – 15%, та присвоєно інвентарний № 011005. Рік випуску мікроавтобуса – 2009, технічний паспорт – НА-110215. Водій передав доставлений транспортний зсіб завідувачу автопарку.

Необхідно визначити первісну вартість мікроавтобуса, скласти акт приймання передачі ф. ОЗ-1 та інвентарну картку з обліку основних засобів ф. ОЗ-6, а також здійснити відповідні бухгалтерські проведення.

Тема 8. Облік запасів

1. Запаси, критерії їх визнання, оцінка в балансі, класифікація
2. Облік надходження виробничих запасів
3. Облік витрат виробничих запасів

Література: 2, с. 205 – 231; 3, с. 117 – 145; 4, с. 454 – 529, 5 – 13; 22; 33; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 7.1. Є наступні дані за залишками запасів на підприємстві «Альфа»: залишок на 01.02.10 р. становить 1000 грн. Надійшло запасів за лютий 2010 р. в сумі 5000 грн., вибуло 3500 грн. Також на початок періоду був залишок транспортно-заготівельних витрат в сумі 500 грн. Впродовж місяця підприємство оплатило за навантажувально-розвантажувальні роботи для доставки обумовлених запасів, підприємству «Конкорд» 1500 грн. та вантажникам у сумі 300 грн. Необхідно розрахувати середній відсоток транспортно-заготівельних витрат та їх суму, яка буде віднесена на реалізовані запаси.

Завдання 7.2. У балансі Мукачівського деревообробного комбінату станом на 01.01.2010р. значилось виробничих запасів на суму 18640 грн. з них: дошки дубові 85м³ – собівартістю 150 грн. на суму 12750 грн. та дошки соснові 62м³ – собівартістю 95 грн. на суму 5890 грн. Обліковуються вказані запаси на підприємстві за наступними цінами: дошки дубові 135 грн. і дошка соснові 85 грн., відповідно. Маємо дані про рух запасів на складі підприємства за січень

місяць (табл. 7.1). Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій та відобразити в ньому вказані операції, відкрити відповідні аналітичні рахунки до синтетичного рахунку «Виробничі запаси» і відобразити на них рух відповідних запасів. Також потрібно визначити суму транспортно-заготівельних витрат за кожним видом сировини у таблиці 7.2 та скласти проведення на коригування облікових цін до фактичної собівартості продукції.

Таблиця 7.1

Господарські операції підприємства за січень місяць

№ З/п	Зміст операції	Сума
1.	Поступили від Снятинського лісгоспу сировина і матеріали: дошки дубові 45м ³ по 135 грн. дошки соснові 32м ³ по 85 грн.	8795
2.	З рахунку в банку оплачено транспортній організації за перевезення дощок	7200
3.	Нараховано зарплату вантажникам	5500
4.	Відпущено у виробництво сировину: дошки дубові 34м ³ дошки соснові 18м ³	
5.	Поступила сировина від Стрийського ЛЗГ дошки дубові 10м ³ по 135 грн. дошки соснові 5м ³ по 85 грн.	1860
6.	Оплачено ПП «Крук» за доставку дощок	890
7.	Нараховано зарплату вантажникам	360
8.	Відпущено у виробництво сировину: дошки дубові 20м ³ дошки соснові 25м ³	3975
9.	Поступило із виробництва дверне полотно	12750

Таблиця 7.2

Розрахунок транспортно-заготівельних витрат

№ З/п	Зміст операції	Вартість за обліковими цінами	Сума транспортно- заготівельних витрат	Фактична собівартість матеріалів
1.	Сальдо на початок місяця			
2.	Надійшло за місяць			
3.	Разом			
4.	Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат			
5.	Відпущено у виробництво сировину: дошки дубові дошки соснові Разом			
6.	Сальдо на кінець місяця			

Тема 9. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

1. Облік грошових коштів на рахунках у банку.
2. Облік безготівкових розрахунків при різних їх формах.
3. Облік касових операцій.
4. Дебіторська заборгованість, критерії її визнання та види.
5. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
6. Облік розрахунків з підзвітними особами.
7. Облік резерву сумнівних боргів.
8. Облік касових операцій в іноземній валюті.

Література: 2, с. 75 – 110; 3, с. 263 – 326; 4, с. 171 – 290, 5 – 13; 22; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 8.1. Є дані про господарські операції за січень місяць (табл. 8.1). Потрібно визначити кореспонденцію рахунків за ними. Скласти видатковий та прибутковий касові ордери за 14 число і заповнити касову книгу. Відобразити у відповідних регістрах синтетичного обліку операції за січень.

Таблиця 8.1

Журнал господарських операцій

Дата	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
2.01	Видано з каси готівку на відрядження Сидору І.І.			200
4.01	Повернено в касу невикористану суму Сидором І.І.			20
5.01	Надійшла в касу сума від покупців			800
6.01	Видано з каси завгоспу Калічак О.Д. на придбання канцтоварів			30
7.01	Отримано з банку: - для виплати заробітної плати - на інші потреби			13000 100
8.01	Проведено виплату заробітної плати робітникам і службовцям			12000
10.01	Депоновано і здано в банк невиплачену суму заробітної плати			?
12.01	Надійшла сума виторгу за надані послуги			250
14.01	Внесено в касу суму в погашення			400

	заборгованості особою, винною у допущених нестачах			
14.01	Видано з каси готівку під звіт Біляк Т.Г.			250
14.01	Повернуто в касу невикористану суму Біляк Т.Г.			30
14.01	Надійшла в касу сума виторгу за реалізовані товари			600
14.01	Видано готівку під звіт водію Грицик І.І.			100
14.01	Здано в банк суму готівки що є в касі на кінець дня			?

Завдання 8.2. Маємо дані про господарські операції за січень місяць (табл. 8.2).

Необхідно:

1. Вказати кореспонденцію рахунків.
2. Скласти платіжне доручення за 4.01.
3. Визначити кінцеве сальдо 311 рахунка, якщо на початок воно становило 5000 грн.

Додаткові дані:

Платник: АТ "Омега" м. Львів, Банк "Кредитбанк" м. Львів, код за ЄДРПОУ 39460430, код банку 322483, № рахунку 260000982024.

Одержувач: МП "Мрія" м. Київ, Банк: Промінвестбанк, м. Київ, код за ЄДРПОУ 21621721, код банку: 322014, № рахунку 260025921751.

Таблиця 8.2

Журнал господарських операцій

Дата	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
3.01	Погашено виданий постачальникам короткотерміновий вексель			2000
4.01	Проведено передоплату постачальникам згідно рах. № 10 від 02.01.10р. за товар			4000
5.01	Проведено передоплату на газети і журнали			500
6.01	Зараховано на поточний рахунок гроші, що числилися в дорозі			15000
7.01	Згідно чеку № 148550 знято суму з поточного рахунку: - на виплату заробітної плати - на інші потреби			5000 100

10.01	Здано в банк суму невиплаченої заробітної плати			200
11.01	Одержано короткострокову позику			4100
12.01	Придбано довгострокові інвестиції			1000

Завдання 8.3. Скласти бухгалтерські проведення на підставі наведених операцій і відобразити їх на рахунках.

№ З/п	Зміст операції	Сума
1.	Відпущено товар покупцеві, в т.ч. ПДВ	12000
2.	Одержано з банку в касу для видачі зарплати	5000
3.	Видана з каси зарплата робітникам	
4.	Одержано матеріали від постачальників	4000
5.	Одержано на рахунок у банку короткострокову позику	14200
6.	Нарахована зарплата працівникам виробництва	11800
7.	Нарахована орендна плата орендареві за користування складським приміщенням	4300
8.	Оплачено суму оренди за місяць	10000
9.	Списано нестачу товару виявленого при інвентаризації на МВО	1000
10.	Утримано суму нестачі з зарплати МВО	1000

Завдання 8.4. Підприємство «А» має в касі на 15.04.10 р. 100 грн. Ліміт готівки 1000 грн. Підприємство за чеком отримало в касу кошти на відрядження в сумі 800 грн. (Чек виписано на Іванова Петра Олексійовича, паспорт КА № 111111 виданий 01.01.84 р. Шевченківським РВ УМВС у Львівській області). Підприємство 15.04 отримало надходження коштів від продажу товарів у сумі 2000 грн. від фіз. особи Сидорова Андрія Івановича. Було видано під звіт на відрядження кошти Петровій Олені Іванівні (паспорт КА № 222222 виданий 10.01.84 р. Личаківським РВ УМВС у Львівській області) у сумі 500 грн. Вона, після повернення з відрядження, пред'явила у бухгалтерію звіт про відрядження до Ужгорода зі Львова терміном на 3 дні, та проїзді документи – залізничні квитки в обидва боки вартістю 150 грн. кожен і рахунок з готелю на 250 грн.

Потрібно визначити суму понадлімітних коштів і здати їх на розрахунковий рахунок, визначити невикористану суму авансу та повернути її в касу, а також заповнити наступні документи: прихідний та розхідний касові

ордери, чек, об'явку, звіт касира, посвідчення на відрядження та авансовий звіт. Відобразити вказані операції з допомогою бухгалтерських проведення.

Тема 10. Облік фінансових інвестицій

1. Фінансові інвестиції, основні принципи їх оцінки та обліку.
2. Облік інвестицій, які засвідчують відносини позики.
3. Облік інвестицій, які засвідчують право власності на частку в майні

підприємств

Література: 2, с. 106 – 111; 3, с. 359 – 384; 4 – 13; 22; 35; 67 – 69.

Практичне завдання

Завдання 10.1. Підприємство придбало облігації іншого підприємства номіналом 5000 грн. під 15 % річних, з метою вкладення своїх вільних коштів терміном на 5 років. При цьому підприємство сплатило за облігації 6000 грн. Розрахувати амортизацію премії за придбаними облігаціями та відобразити в обліку придбання облігацій та амортизацію премії.

Тема 11. Облік власного капіталу

1. Власний капітал, критерії визнання та види.
2. Облік формування статутного капіталу.
3. Облік додаткового капіталу.
4. Облік резервного капіталу
5. Облік нерозподіленого прибутку (непокритих збитків).
6. Облік використання прибутку звітного року.
7. Облік неоплаченого та вилученого капіталу

Література: 2, с. 267 – 289; 3, с. 326 – 359; 4, с. 115 – 171; 5 – 13; 22; 27; 67 – 69.

Практичне завдання

Завдання 10.1. Необхідно відобразити в обліку вказані господарські операції (табл. 10.1).

Таблиця 10.1

Зміст господарських операцій

№ З/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Проведено збільшення статутного капіталу за рахунок підписки на акції підприємства			30000
2.	Надійшли кошти від акціонерів по проведеній підписці			30000
3.	Проведено зменшення статутного капіталу шляхом викупу власних акцій у своїх акціонерів з метою їх анулювання			20000
4.	Проведено зменшення статутного капіталу шляхом обміну акцій (у своїх акціонерів) на облігації			10000
5.	Проведено індексацію основних засобів			5000
6.	Проведено формування резервного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку.			1000
7.	Використано кошти резервного капіталу на покриття збитків від пожежі.			500
8.	Одержано безкоштовно транспортний засіб.			12000
9.	Відображено поповнення пайового капіталу, що передбачено статутом, за рахунок внесків: - грошовими коштами; - виробничими запасами.			10000 5000

Тема 12.

Облік зобов'язань і розрахунків з оплати праці

1. Зобов'язання, критерії визнання та класифікація.
2. Облік довгострокових і поточних кредитів банків.
3. Облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками.
4. Облік забезпечень.
5. Облік розрахунків з бюджетом.
6. Облік розрахунків з оплати праці

Література: 2, с. 157 – 167; 3, с. 145 – 206, 326 – 359; 4, с. 529 – 611; 5 – 13; 22; 33; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 11.1. Підприємство «А» отримало від підприємства «Б» паливо-мастильні матеріали (ПММ) на суму 8000 грн. (з ПДВ). У свою чергу підприємство «А» відвантажило свою готову продукцію підприємству «Б» на суму 6000 грн. (з ПДВ).

Підприємство «Б» повідомило підприємство «А» про залік суми у розмірі 6000 грн. у рахунок погашення заборгованості за відвантажені підприємству «А» ПММ. Різницю між сумою зобов'язань і сумою заліку підприємство «А» перерахувало на рахунок підприємства «Б».

Відобразити вказані в умові операції на бухгалтерських рахунках.

Завдання 11.2. Маємо дані про господарські операції звітного місяця підприємства «А» (Табл. 11.1). Необхідно відобразити вказані операції на рахунках у таблиці 11.1. та визначити суму податкового кредиту підприємства «А».

Таблиця 11.1

Господарські операції за звітний місяць

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1. Проведено передоплату Львівському хлібозаводу			22000
2. Оприбутковано ПММ, що надійшли від Львівоблпаливо на суму – всього в т.ч. – без ПДВ – на суму ПДВ			10000 ? ?
3. Перераховано Львівоблпаливу за ПММ			7500
4. Отримано ремонтні послуги від Львівтехсервісу			5000
5. Оприбутковано сировину від Облпостачу на суму - всього: в т.ч. – без ПДВ – на суму ПДВ			12000 ? ?
6. Проведено розрахунок акредитивом за сировину на всю суму заборгованості			?
7. Оприбутковано від СП "Електроприлад" обчислювальну техніку на суму – всього: в т.ч. – без ПДВ – на суму ПДВ			3500 ? ?
8. Оприбутковано від Облпостачу запасні частини			

на суму - всього: в т.ч. – без ПДВ – на суму ПДВ			4500 ? ?
9. Проведено оплату за запчастини короткотерміновим векселем на всю суму заборгованості			?
10. Проведено передоплату Львівхімзаводу за поставку тари і пакувальних матеріалів			2000
11. Перераховано Львівенергозбуту за електроенергію			3000
12. Отримано і оприбутковано від Львівтехсервісу комплектуючі вироби на суму – всього: в т.ч. без ПДВ – на суму ПДВ			6350 ? ?
13. Проведено розрахунок з Львівтехсервісом за рахунок короткотермінової позики на суму			5000 5000
14. Отримано і оприбутковано від Львівхімзаводу тару і пакувальні матеріали на суму – всього: в т.ч. – без ПДВ – на суму ПДВ			1200 ? ?

Завдання 11. 3. Здійсніть необхідні бухгалтерські проведення щодо обліку праці, її оплати та соціального страхування персоналу (таблиця 18.1)

Таблиця 18.1

№ п/п	Найменування господарської операції	Бухгалтерська проводка	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1	Нарахована заробітна плата за ремонт основних засобів робітникам основного і допоміжного виробництв та ін .		
2	Нарахована заробітна плата інженерно-технічним працівникам і адміністративному персоналу.		
3	Нарахована заробітна плата за роботи, що належать до витрат майбутніх періодів.		
4	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим збутом і реалізацією продукції.		
5	Нарахована заробітна плата торговим працівникам, працівникам посередницьких підприємств.		
6	Нараховані суми оплати праці робітникам основного виробництва.		
7	Нарахована заробітна плата за роботи, виконані за рахунок коштів цільового фінансування.		
8	Нарахована матеріальна допомога (оздоровча тощо).		
9	Нарахована вихідна допомога передбачена діючим законодавством.		
10	Депонована заробітна плата		
11	Нарахована заробітна плата працівникам за роботу, пов'язану з ліквідацією стихійного лиха, пожеж тощо.		
12	Повернуті до каси надлишки нарахованих сум (переплата)		

13	Виплачені з каси заробітна плата, суми за лікарняними листками.		
14	Відраховані із заробітної плати прибутковий податок і збір на випадок безробіття.		
15	Відраховані із нарахованої заробітної плати працюючих ЄСВ		
16	Відраховані із заробітної плати проф.внески, 1%		
17	Відраховані із заробітної плати перевитрачені підзвітні суми.		

Завдання 11. 4.

- нарахувати відпускні директору: (за попередні 12 місяців його зарплата становила в грн.: 1500; 1450; 1450; 1400; 1400; 1400; 1400; 1400; 1400; 1420; 1420; 1420); – кількість днів відпустки – 24;
- відпускні Михайліву М.С.: (за попередні 12 місяців зарплата становила в грн.: 950; 900; 980; 950; 900; 950; 980; 900; 950; 980; 950; 950), кількість днів відпустки – 12

Тема13.

Облік витрат діяльності підприємства

1. Витрати підприємства, критерії визнання та класифікація.
2. Облік витрат за елементами.
3. Облік витрат за видами діяльності.

Література: 2, с. 231 – 244; 3, с. 207 – 239; 4, с. 611 – 670; 5 – 13; 22; 39; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 13.1. Маємо дані про господарські операції ТзОВ «Глорія» за звітний період (табл.13.1). Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ «Глорія» та здійснити необхідні розрахунки.
2. Відкрити рахунки синтетичного та аналітичного обліку та провести всі господарські операції.

Дані про господарські операції ТзОВ «Глорія» за звітний період

№ З/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Дт	Кт
1	2	3	4	5
1.	Оприбутковано виробничі запаси, що надійшли від постачальника - дошки 140 м ³ за ціною 13,00 грн.; - тканина 96 м за ціною 7,00 грн.			
2.	Відпущено тканину для виробництва: - диванів – 70 м;			
3.	Списано собівартість дошок, витрачених при виготовленні: - диванів – 70 м ³ ; - дверей – 10 м ³ ; - столів – 35 м ³			
4.	Відпущено 5 кг цвяхів для виробництва диванів			
5.	Нараховано заробітну плату: - робітникам за виготовлення диванів; - робітникам за виготовлення дверей; - робітникам за виготовлення столів; - начальнику допоміжного цеху; - керівнику підприємства	300 600 400 510 600		
6.	Нараховано амортизацію на холодильну камеру, що стоїть в кабінеті директора	69		
7.	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством			
8.	Відображено суму амортизації обладнання, яке використовується для виробництва: - диванів; - дверей; - столів	156 110 97		
9.	Розподілено і списано загальновиробничі витрати на собівартість: - диванів; - дверей; - столів			
10.	Відображено суму нерозподілених загальновиробничих витрат	80		
11.	Оприбутковано на склад готову продукцію (незавершеного виробництва на кінець звітного періоду немає)			
12.	На поточний рахунок зараховано виручку від реалізації: - диванів – 35 шт. за ціною 390,00 грн.; - дверей – 12 шт. за ціною 72,00 грн.; - столів – 6 шт. за ціною 88,00 грн.			
13.	Списано виробничу собівартість реалізованої продукції			
14.	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ			
15.	Відображені витрати на збут продукції	250		
16.	Проведено уцінку залежалої готової продукції (шафи), що була на складі	28		
17.	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат.			

Тема 14.
Облік доходів і фінансових результатів

1. Доходи від діяльності підприємства, критерії визнання та оцінка.
2. Облік доходів від основної та іншої операційної діяльності.
3. Облік доходів від іншої звичайної діяльності.
4. Облік доходів від фінансових операцій.
5. Порядок визначення фінансових результатів.

Література: 2, с. 245 – 266; 4, с. 802 – 843; 5 – 13; 22; 38 – 40; 67 – 69.

Практичні завдання

Завдання 14.1. Необхідно відобразити в обліку вказані господарські операції (табл. 14.1).

Таблиця 14.1

Зміст господарських операцій

№ З/п	Зміст операції	Сума	Кореспондуючі рахунки	
			Дт	Кт
1.	Списана на збитки сума дебіторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності	3 500		
2.	Списані витрати на виробництво, які не пішли на собівартість продукції	2 700		
3.	Нарахована сума податку на прибуток	600		
4.	Сплачено визнані штрафи	1 200		
5.	Списано втрати від знецінення запасів	700		
6.	Надано допомогу школі-інтернату за рахунок прибутку	1 000		
7.	Списано витрати на проведення культурно-освітніх заходів	1 500		
8.	Створено резервний капітал за рахунок прибутку	2 000		

Завдання 14.2. Необхідно відобразити в обліку вказані господарські операції та здійснити потрібні розрахунки (табл. 14.2).

Зміст господарських операцій

№ З/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1.	Реалізовано готову продукцію: - За відпускними цінами з ПДВ - Собівартість - ПДВ			18000,00 ? ?
2.	Реалізовано товари на суму: - За відпускними цінами з ПДВ - Собівартість - ПДВ			25000,00 ? ?
3.	Надано послуги на суму: - за відпускними цінами з ПДВ - Собівартість - ПДВ			12000,00 ? ?
4.	Отримано дохід від операційної оренди (з ПДВ)			6000,00
5.	Реалізовано запчастини на суму: - За відпускними цінами з ПДВ - Собівартість - ПДВ			10000,00 ? ?
6.	На рахунок надійшла сума штрафу			1000,00
7.	Проведено в обліку списання кредиторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності			15000,00
8.	На рахунок надійшла сума раніше списаної дебіторської заборгованості			20000,00

Тема 15.**Фінансова звітність**

1. Суть, призначення, основні вимоги та принципи побудови фінансової звітності
2. Склад та елементи фінансової звітності, порядок її складання та подання.

Література: 2, с. 289 – 298; 4, с. 959 – 1053; 5 – 13; 22 – 28; 48; 52; 67 – 69.

Практичне завдання

Завдання 15.1. Маємо дані залишків за рахунками головної криги підприємства «А» станом на 01.01.10р. (табл. 15.1). Необхідно заповнити назви рахунків (стовпець 3), визначити сальдо на них, виходячи з того чи вони активні чи пасивні та скласти баланс підприємства.

Таблиця 15.1

**Залишки на рахунках за даними Головної книги підприємства «А» на
01.01.10р.**

№ З/п	Бухгалтерський рахунок		Сума, грн
	Код	Назва	
1	2	3	4
1	10		14064532
2	13		4168622
3	209		47048
4	203		12631
5	205		7893
6	207		7485
7	28		476918
8	26		228095
9	22		12514
10	23		742746
11	621		29083
12	501		873268
13	151		640979
14	152		206020
15	30		1719
16	313		121
17	313		62
18	631		42048
19	632		495034
20	361		65502
21	362		13609
22	653		41980
23	642		43073
24	652		3274
25	662		199909
26	372		172
27	375		1116
28	371		46989
29	372		79650
30	682		10573
31	441		1050264
32	40		8735934
33	422		607129
34	43		402664
35	425		41260
36	681		54185
37	685		143127

Перелік питань з дисципліни «Бухгалтерський облік»

1. Види обліку та їх характеристика.
2. Завдання та принципи побудови бухгалтерського обліку.
3. Предмет бухгалтерського обліку та його об'єкти.
4. Поняття господарських засобів та джерел їх утворення.
5. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.
6. Бухгалтерський баланс: структура і зміст.
7. Зміни в балансі, обумовлені господарськими операціями.
8. Види та значення балансу.
9. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення та будова.
10. Подвійний запис, його сутність і значення.
11. Синтетичні та аналітичні рахунки та їхній взаємозв'язок.
12. Узагальнення даних поточного обліку.
13. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
14. План рахунків бухгалтерського обліку.
15. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку.
16. Оцінка об'єктів обліку та її види.
17. Методи визначення фактичної собівартості.
18. Калькулювання як елемент методу бухобліку.
19. Документація як спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку.
20. Класифікація документів.
21. Порядок прийняття, перевірки та обробки документів.
22. Інвентаризація, її види та значення.
23. Поняття про облікові реєстри та їх класифікація.
24. Характеристика меморіально-ордерної форми обліку.
25. Характеристика журнально-ордерної форми обліку.
26. Характеристика простої форми обліку.
27. Характеристика спрощеної форми обліку.
28. Характеристика автоматизованої форми обліку.

29. Поняття, оцінка та види основних засобів.
30. Облік надходження основних засобів.
31. Нарахування та облік амортизації.
32. Облік витрат на поліпшення та утримання основних засобів.
33. Облік вибуття основних засобів.
34. Запаси, критерії їх визнання, оцінка в балансі та класифікація.
35. Облік надходження виробничих запасів.
36. Облік витрат виробничих запасів.
37. Призначення і види рахунків підприємств в установах банків.
38. Документальне оформлення операцій на рахунках у банках та порядок їх обробки.
39. Особливості обліку операцій в іноземній валюті.
40. Порядок ведення касових операцій, їх документальне оформлення.
41. Види і форми розрахунків.
42. Облік розрахунків з постачальниками та покупцями.
43. Поняття та види фінансових інвестицій, їх класифікація та оцінка в поточному обліку і в балансі.
44. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
45. Особливості обліку поточних фінансових інвестицій.
46. Поняття власного капіталу, його види.
47. Облік статутного капіталу.
48. Облік пайового капіталу.
49. Облік додаткового капіталу.
50. Облік резервного капіталу.
51. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.
52. Облік цільового фінансування.
53. Облік персоналу підприємства.
54. Облік використання робочого часу і виробітку робітників.
55. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
56. Облік розрахунків із страхування.
57. Характеристика і класифікація витрат виробництва.

- 58.Облік прямих витрат.
- 59.Облік витрат основного і допоміжного виробництва.
- 60.Облік загальновиробничих і адміністративних витрат.
- 61.Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
- 62.Основні вимоги до визнання, складу та оцінки доходів і фінансових результатів діяльності.
- 63.Бухгалтерський облік прибутків та збитків.
- 64.Облік валових доходів і валових витрат.
- 65.Облік фінансових результатів.
- 66.Мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності.
- 67.Склад та елементи фінансової звітності, порядок її складання та подання.
- 68.Структура і зміст звіту про фінансові результати
- 69.Структура і зміст звіту про власний капітал
- 70.Структура і зміст звіту про рух грошових коштів
71. Структура і зміст приміток до річної звітності

СПИСОК РЕКОМЕДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 469с.
2. Кундря-Висоцька О.П. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 303 с.
3. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556 с.
4. Лищенко О.В. Бухгалтерський облік: підр. – Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2004. – 632с.
5. Стельмащук А.М. Бухгалтерський облік: теорія, практика, тренінг [текст]. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ - 2000», 2011. – 679[1]с.
6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 5-те вид-ня. доп. і перероб. К.: Алерта, 2011. – 976 с.
7. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К.: Знання, 2004. — 447 с.

Допоміжна

8. Андреев А.И., Викулова Е.В. Бухгалтерский учет. – М.: Андроcов, 2000. – 1024 с.
9. Бухгалтерський фінансовий облік: Практикум. – 5-те вид., допов. і переробл. / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2003. – 720 с.
10. Бухгалтерський облік: Навч.-метод. посібник для самоcт. вивч. дисц. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін. — К.: КНЕУ, 2002. — 370 с.
11. Велш Г. А., Шорт Д. Г. Основи фінансового обліку / Пер. з англ. – К.: Основи, 1997. – 943 с.
12. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінолог. слов. – Л.: Центр Європи, 2002. – 671 с.
13. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: первинні документи та їх заповнення: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.
14. Усач Б.Ф., Шурпенкова Р.К. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004. – 301 с.
15. Фінансовий словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. – 4-те вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2001. – 587 с.
16. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посіб. – К.: Академія, 2002. – 672 с.

Законодавчі та нормативні акти

17. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 74. Документ 1012-5, чинний, остання редакція від 11.05.2007 - ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
18. Податковий кодекс України // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. - ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.

19. Закон України „Про банки і банківську діяльність” // Відомості Верховної Ради України – 2001, №5-6, ст.30. Документ 997-5, чинний, остання редакція від 27.04.2007. - ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
20. Закон України «Про господарські товариства»//Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 1576-ХІІ Документ 997-5, чинний, поточна редакція від 27.04.2007 - ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
21. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» //Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999, N 40, ст.365) Документ 3422-4, чинний, остання редакція від 09.02.2006 - ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
22. НПСБО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" Затв. нак. МФУ від 07 лютого 2013 р. N 73.
23. ПСБО 6 "Виправлення помилок і зміни у фін. звітах" Затв. нак. МФУ від 28 травня 1999 р. N 137; Зареєстр. у Мінюсті 21 червня 1999 р. за N 392/3685.
24. ПСБО 7 "Основні засоби" Затв. нак. МФУ від 27 квітня 2000 року N 92; Зареєстр. у Мінюсті 18 травня 2000 р. за N 288/4509.
25. ПСБО 8 "Нематеріальні активи" Затв. нак. МФУ від 18 жовтня 1999 р. N 242; Зареєстр. у Мінюсті 2 листопада 1999 р. за N 750/4043.
26. ПСБО 9 "Запаси" Затв. нак. МФУ від 20 жовтня 1999 р. N 246; Зареєстр. у Мінюсті 2 листопада 1999 р. за N 751/4044.
27. ПСБО 10 "Дебіторська заборгованість" Затв. нак. МФУ від 8 жовтня 1999 р. N 237; Зареєстр. у Мінюсті 25 жовтня 1999 р. за N 725/4018.
28. ПСБО 11 "Зобов'язання" Затв. нак. МФУ від 31 січня 2000 року N 20; Зареєстр. у Мінюсті 11 лютого 2000 р. за N 85/4306.
29. ПСБО 12 "Фінансові інвестиції" Затв. нак. МФУ від 26 квітня 2000 року N 91; Зареєстр. у Мінюсті 17 травня 2000 р. за N 284/4505.
30. ПСБО 13 "Фінансові інструменти" Затв. нак. МФУ від 30 листопада 2001 року N 559; Зареєстр. у Мінюсті 19 грудня 2001 р. за N 1050/6241.
31. ПСБО 14 "Оренда" Затв. нак. МФУ від 28 липня 2000 року N 181; Зареєстр. у Мінюсті 10 серпня 2000 р. за N 487/4708.
32. ПСБО 15 "Дохід" Затв. нак. МФУ від 29 листопада 1999 р. N 290; Зареєстр. у Мінюсті 14 грудня 1999 р. за N 860/4153.
33. ПСБО 16 "Витрати" Затв. нак. МФУ від 31 грудня 1999 р. N 318; Зареєстр. у Мінюсті 19 січня 2000 р. за N 27/4248.
34. ПСБО 17 "Податок на прибуток" Затв. нак. МФУ від 28 грудня 2000 року N 353; Зареєстр. у Мінюсті 20 січня 2001 р. за N 47/5238.
35. ПСБО 18 "Будівельні контракти" Затв. нак. МФУ від 28 квітня 2001 року N 205; Зареєстр. у Мінюсті 21 травня 2001 р. за N 433/5624.
36. ПСБО 19 "Об'єднання підприємств" Затв. нак. МФУ від 7 липня 1999 р. N 163; Зареєстр. у Мінюсті 23 липня 1999 р. за N 499/3792.
37. ПСБО 20 "Консолідована фінансова звітність" Затв. нак. МФУ від 30 липня 1999 р. N 176; Зареєстр. у Мінюсті 12 серпня 1999 р. за 553/3846.
38. ПСБО 21 "Вплив змін валютних курсів" Затв. нак. МФУ від 10 серпня 2000 року N 193; Зареєстр. у Мінюсті 17 серпня 2000 р. за N 515/4736.
39. ПСБО 22 "Вплив інфляції" Затв. нак. МФУ від 28 лютого 2002 року N 147; Зареєстр. у Мінюсті 19 березня 2002 р. за N 269/6557.

40. ПСБО 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін" Затв. нак. МФУ від 18 червня 2001 року N 303; Зареєстр. у Мінюсті 23 червня 2001 р. за N 539/5730.
41. ПСБО 24 "Прибуток на акцію" Затв. нак. МФУ від 16 липня 2001 року N 344; Зареєстр. у Мінюсті 30 липня 2001 р. за N 647/5838.
42. ПСБО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" Затв. нак. МФУ від 25 лютого 2000 року N 39; Зареєстр. у Мінюсті 15 березня 2000 р. за N 161/4382.
43. ПСБО 26 "Виплати працівникам" Затв. нак. МФУ від 28 жовтня 2003 року N 601; Зареєстр. у Мінюсті 10 листопада 2003 р. за N 1025/8346.
44. ПСБО 27 "Діяльність, що припиняється" Затв. нак. МФУ від 7 листопада 2003 року N 617; Зареєстр. у Мінюсті 17 листопада 2003 р. за N 1054/8375.
45. ПСБО 28 "Зменшення корисності активів" Затв. нак. МФУ від 24 грудня 2004 року N 817; Зареєстр. у Мінюсті 13 січня 2005 р. за N 35/10315.
46. ПСБО 29 "Фінансова звітність за сегментами" Затв. нак. МФУ від 19 травня 2005 року N 412; Зареєстр. у Мінюсті 3 червня 2005 р. за N 621/10901.
47. ПСБО 30 "Біологічні активи" Затв. нак. МФУ від 18 листопада 2005 року N 790; Зареєстр. у Мінюсті 5 грудня 2005 р. за N 1456/11736.
48. ПСБО 31 "Фінансові витрати" Затв. нак. МФУ від 28 квітня 2006 року N 415; Зареєстр. у Мінюсті 26 травня 2006 р. за N 610/12484.
49. ПСБО 32 "Інвестиційна нерухомість" Затв. нак. МФУ від 02 липня 2007 року N 779; Зареєстр. у Мінюсті 16 липня 2007 р. за N 823/14090.
50. ПСБО 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин" Затв. нак. МФУ від 26 серпня 2008 року N 1090; Зареєстр. у Мінюсті 12 вересня 2008 р. за N 844/15535.
51. ПСБО 34 "Платіж на основі акцій" Затв. нак. МФУ від 30 грудня 2008 року N 1577; Зареєстр. у Мінюсті 22 січня 2009 р. за N 57/16073.
52. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. №88. – К., 1995.
53. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 р. №637. –К., 2004.
54. План рахунків та інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. №291. Зареєстровано Міністерством юстиції України 21 грудня 1999 р., №892/4185. – К., 1999, зі змінами і доповненнями від 02.12.2002, №1012.
55. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. №879. – К., 2014.

56. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. №356. – К., 2000.

Інформаційні ресурси

57. www.kmu.gov.ua – сайт КМУ.
58. www.bank.gov.ua – сайт НБУ.
59. www.minfin.gov.ua – сайт МФУ.
60. www.zakon.rada.gov.ua – сайт ВРУ.